

ՎԱՐԴ

ԿԵՍԱՐԻԱՅ

(ԿԻՒԼԶԱՐԸ ԳԱՅՍԱՐԻՑԵ)

ՕՐԱԳԻՐ ԵՐԿՇԱԲԱԹԵԱՅ

Կը հրատարակուեամբ ամսան ամսայն 1 թ. և 15 թ.
Տարեամ գիշեակ պահանի 120 ռա.
Վեցամուշակ 70 ռա.

Սուրբարութեան ուժու և ու արք, Ավետի Բարույթ եւ Ավետին:
Դաստի եւ ամայակ օրուեաց ճամփառ ամայակ ամայակ գրու է:
Ավետին ու և յօդապահեց հայութաւութիւն հրատարակուեալու համար

45 ԱՊՐԻԼ

Ա. ՏԱՐԻ 18 63

ԹԻՒ 4

ՄԵԶԵՎ Ա. ՄԵՏԵՎԻԵՎ

Խաչուննեաւ Ծիսալէյէ նազար պույրուլա:

Ա է պու սէպէսլ օլ գատար թէեսիր վէր
միշ ինսան ճինսինէ քի, են զեյատէ քէնա օ
րան ատէթէրի գալորուզ՝ եախօս իսլահ իթէ
մէք իշեւն նիշէ տէ զա վէ չօդ միւէթէրուտէ,
չօդ գան ատախ տէօքիւլիւշտիր: վէ պիր միւէ
թէթին թէրալիւսի թէմէլի հէման քէնտի ա
տէթէրի տիր տինսէ ճախիղ տիր: էլայիսէ պիւ
չիմի ինսանն րահամթընա մուճիւլ պիր չէմիքէն
ատէթէ էօլէ թէեսիր վէրմիշքի րահամթընըզը
գաչըրըպ էլէ ու յմագ ատէթինէ գուրզան օլ
մաղէ մէճպուր օլուննուշ զէ տահի զիյատէ
թէեսիւֆ իտէճէք հալ պու քի՝ եէնի ատէթէ
մակի օլարագ պակը չէյէրտէ էսկի ատէթէր

տէն տախի ասլա վաղ կէչմէք իսթէմէյիա էսկի
վէ եւնիտէն միւրէքքէպ պիր սաքիլ հիյեթէ
կիրմէք ինսանլարն զարային հալմատէն պու
լունմուշ շէօլէ քի պու ատէթէլ թէեսիրի
ոլ գատար պէօյիւք վէ աղար մէսէլէ տիր քի,
թազափիմ իտիւլպ, սէօլէնմէտալիքձէ պիր շէյ ան
նուշըլմայածաղընտան շիմտիւք շունուշ տէյէպի
լիրիդ քի, ինսան ճինսինէ զալէսէ իտիւլպ կիտէն
էն պէօյիւք հիւքիւմաթ պու ատէթէլ հիւ
քիւմիւ տիր: նէ մութէլու ոլ միւէթէ քի պուլու
նան ատէթէրի թապիաթէ ազըլա մէզէսէպէ
մու փաջրգ տըր: պունուն մուզայիրի պօշ վէ
մազարրաթլը ատէթէր իլէ էզիլիշ միւէթէրին
ոէ քիլ հալմի թէֆթիշ իթմէքտէ կէօրէպիլի
րիզ: ասըլ էմրի պասիրիթ վէ մէտէնիյէթէ
մագրուն միւէթէ ատէթէ դուրսան օլմայը գա
պուլ իտէմէզ վէ « Ալիմ օլսն եըլարզարա տաշ
խի հիւքմ իտէլ » տէնիմիշ իսէ՝ ալիմ միւէթէ
քէնտի քէնտինէ նիշին հիւքմ իտէմէլի տիր:
Պու սուրէթտէ միւէթին ալիմ օլմասը լազըմ

կէլեր քի քէնտի քէնտինի սէյր իտէպիսին քի՝
տիւզէթմէյէ տախի միւքթէտիր օլա .

Ա է մատամքի հէր միլէթին իլք խօճասը
կիպի տիր քէնտի ատէթէրի, պունուն իշխն
գանունի օլմագ իսթէյէն միլէթ, էճուարնուսն
օլան գանունլէրի մատամքի միւթէպէր տիրէր
օլ գանունլար, եէնի վազ օլունանըլա իմթիղած
իթտիրմէլի տիրէր քի գանուն միլէթէ հիւրմ
էթմին, պու շէյի Հայ միլէթի կիւզէթէ միւթ
թալսա իյլէմիշ վէ Սահմանադրութիրն պէնտ
էլրինտէ տախի շու իմթիղած հասըլ օլմուշ
կէօրինիւր . **Ա** է պու պէօյէ օլտուգտէ զիր
տէ օլան պահս պու տէտիկիմիդէ պիր ըշոգ վէ
ըիւէպիլիր տէյի տէրձինէ միւսարասաթ ինէրիդ .

Պիր միլէթին գանունի օլմասը եազըլրշ գա
նունլէրինտէն աննաշըլմազ, անձաք՝ գանունլէրին
իմրասընտան աննաշըլրի, եիւրէքտէ եազըլրշ
օլմայան գանունլէրին ֆիիլէ կէլմէսի միւմէին
սիզ տիր : Հագգ թաալէ հազրէթէրի գանունը
էալէտիէսինի ինսանին գալպինէ եազըլրշ օլտու
զու զիմմէթ շէրիաթընտան պէյան օլսպիլիր .
լաքին պօլուլմուշ զիմմէթտէ տէ Վլահանի շէ
րիամ օլմազ օլուուզու էվիլէթէ օլան պահնէլրտէ
պէյան օլմուշուտու . ինսանըն գալպինտէ հանրի
օլամագ տույզու վէ զիմմէթ շէրիաթը թէրպիյէ
սիզիրտէ ձէհալէթտէ պուլունմատըզուիչն . Վլ
լահ օլշէրիաթը Սինատազընտանիքի թաշ իւզէ^ւ
րինէ եազըլր վէրտիինտէ տախի քէնտի պիւտ
նազարի իւահիսի իլէ պիլիրտի քի՝ Խորայէլ միլէ^ւ
թի օլ գանունլէրի եիւրէքտէն գապուլ իթէ
մէտիքձէ քէնտիտինէ լայրդ պիր ձէմաէթ օլա
մայաճագ . պու սէպէպտէն փէյդամպէր իլէ
իլսմար էթափիք պէյն էօյէ պիր ձէմաէթ սէ
շէմէյին քի օնլարըն գալպինէ եազաճաղըմնօ
մօլարըմը . Հայ զօրէնս իմ, ի միտս նոյցաև սիր
տրս նոցա գրեցից զնոսա . . . պունտան աշե
քեար պէյան օլուր քի (գրաւոր) թահրիին վազ
օլունան նօմօլար էօլիւ սայըլըլր էկէր ինուան օլ
նօմօլարը գալպէն իսկեամթ օլուպ սէվմէզիսէ .

Խորայէլ միլէթի հագգընտէ (վէ ձէմի ին
սանըն) եազըլրշ օլան օն թէմպիհէլլին իլք պէն
ափ օրտուկեահէլլի վէսիլէ թութարագ, Վհարօնա զօր
լաթարքի, պիզէ իսթէտիկիմիդ պուլմուշ
օլտուղունու Հագգ թաալէ պիլիրտի . վէ հաքի
քէթ ձէմաէթ Մովսէսին գլըգ կիւն տաղտան
էնմէտիկինի վէսիլէ թութարագ, Վհարօնա զօր
լաթարքի, պիզէ իսթէտիկիմիդ պուլար եափ
քի հէր կիւն էօնիւմիւզտէ օլունլար տէյու .

Թաամիւպ իսութէք պիր հալ պուքի Խորայէլ
միլէթի Վլահըյան իւնափիյէթ իսուր կիպի նիւ
չ միւճիպէթ կէօրիմիւշէր իքէն ենսէ նանքէօր
լիւք իսուրէլէր . պու սէպէպտէն օլ թէմպիհէ
թահրալարընը Մովսէս կիւթէնիպ եէրէ չար
փար վէ դըլըլըլր օնլար . . .

Վլահ թաամունին էմրիննէ օլ (թաշ) թահ
թալար եէնսիտէն եարըլըր վէ եազըլըր վէ եմր
օլունուք քի գաբուլարը էշերէրինէ տուվարլա
րընա վէ հէրմէյտանտէ կէօրէ կէօրիւնիւր շէյ
լէր իւզէրինէ եազըլըլր օնլարը քի կիմէ կիւնտիւգ
իւզէրինէ միւթալտ օլունուպ տիգքաթէլ սագ
լանըլրն . պու միւմէ իլէն էյ վահ Խորայէլ նէ
եարտը. վէ նէ եաբապիլմիշ . Վլահտան պիղղաթ
թէրպիէ թարիկի գագուլ էթմիշ պիր միլէթ
վահշանէ հարաքէթէ պիր պիրինի գրուպ կէ
չերտիքտէն սօղրա՝ մէտէնիթէթ թարիգինէ տու
խուլ էտէմէ իլպա պու կիւն պու սահաթ մէտ
հէ շայան պիր տղամէթի կէօրիւլմէ յիպ, թէ
վարիսի աթիգտէն պէյան օլան պիր գուվէթէ
լի գրալիկէթ գայալ էթմիշ օլուուգլարընտան
պաշգա պիր շէլլէր մէյտանտէ գալմամըշ տրը *

Պունուն մուզափի Վլահտան ըրսագ տիւշ
միւշ, վէ փութ փէրէսթլիքտէ պարուպար տուա
օլունուշ գամիմէր, Վլրուպայը զապիթ էտիպ
միլէթ մուազզամա իւնվանի իլէ հէմնէտոփի ի
լուհիտէ մագպուլ տիւնուպ հէմ տիւնետուէ Քը
րիստոնեայ օլարագ՝ էֆլագէ սէլ չէքմիշ գուպ
պէի ասիւմանէ միւշապիհ քիլիսէլէր՝ դրախտ մի
սիլիս պահձէլէլը ձէննէթ կիսպի սարայարը՝ բէյ
տահ էտիպ աթէնիգէրի տախի զապիթ էթմիշէր .
զանն իսուրին քի Վլահ տիւնն այը օնլարա թէս
լիմ էթմիշ տէրեայէ հիւրմ իթմէք իշին (նաւ ուղ
ղուի) կէմիթիլիք սանսթընտէ փիւր քէմալ հիյէ
պէթլիւ տօնաննմալարըլա ձիհանա տէհշէթ վէր
միշէր . (մէքենականութէիւն) իլմի . . . իլմի հէն
տիսէ իլմի քիմեա, իլմի զիրաէթ, իլմի . . . իլ
մի . . . իլմի . . . իլմի . . . իշին եօղուսա սրայէ
տիզ . վէ օլ գատուր իլէրի կիթմիշէր քի քեայիւ
նամըրն իշինտէ միւճիւզտ արամագ լազըմ կէլլ
մէ Վլրուպայէ պազմագտէ Վլահըն միւճիւզէ
թի եանի ինսանա վէրտիկի գուտրէթ օրտա
կէօրիւլիւր *

Տիմէք աթիք քի՝ պիզզաթ Վլահտան գանուն
ալան պիր միլէթ՝ քէնտի գրյմէթի հայութէթիւ
նի թանըմատըրընա նիսպէթ՝ զանն իտէրսին քի
Վլահ պիր անէլ ձէմաէթ այիտ էթմիշ քէն
ափնէ և կոչեցից զոր ո՛չ ժողովուրդիմ ժոռ

ՏՐԱՄԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՔ ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՆԻՑ

ԸՆԴ ՏԿԱՐՄ

ԿԱՄ

ԱՐՏԱՍՈՒԹԻ ՎԱՐԴԻ

ԴԱՏԱԿՈՐ

Սա անպիտան ցողունը՝ ո՞ր հողմ փչեր բերեր է, Ոչ տեսք ունի և ոչ գոյն՝ դրախտավայրը իսափաննէ ։ Թէ բարդ չունի բնական՝ գոնէ լինէր միաթերթ, Բայց՝ անկէ ալ միշտ զուրկ է անուն մը փոխ առեր է.

ՎԱՐԴԻ ՑՈՂՈՒՆԻՑ

Մառայեմ ձեր վեհութեան՝ չնորհք ընէիք զիջանել, Իմ խոնարհ աղերսանացը՝ զոր պարզ սրտիւ կը բղսեմ, Բաղդին հարուած զիս քանդեց՝ ՚ի հայրենեացս տարագէմ, Յայս տեղ ինկայ անտերունչ քիչ մ՝ հող գտի բունս կռուել.

ԴԱՏԱԿՈՐԸ

Եւ դու ցողունդ տկտը, իշխե՞ն առնուլ մականուն, Վարդ կենսաբոյ սպիտակ՝ կարմիր վարդ և մանիշակ. Քեզ դատախտազ լինին տե՞ս՝ չափդ գիտցիր յետամիտ, Դու ալ տեղ չը խաբանեմ սպրդեալ ընդ խոսս աննուն։

ՎԱՐԴԻ ՑՈՂՈՒՆԻՑ

Տէր իմ գիթա աղետիցս՝ դու լեր վշտացս կարեկից, Պատրաստ եմ աստի ալ ելել՝ հողմերուն տալ ինքը զինքս. Տանին զիս ուր որ չնչեն, բայց՝ զայս միայն աղաչեմ, Մի նախատեր զիս բանիւ՝ թէ վարդին եմ անուանակից։

ԴԱՏԱԿՈՐԸ

Այդ ի՞նչ ամբարիշտ վարմունք՝ վարդ անուանիլ չունիլ դոյն, Ոչ ալ բարդ և ոչ տերև տգեղ փուշերով լիցուն. Նախկին վարդին փոխարէն՝ մերկ ցողուն մընալ կանգուն, Այս իմ պատուեր հրամանին՝ տեղի տուր անդէն իսկոյն։

Գարունը մօտ կըսպասէ՝ զեփիւռ յառաւօտ շնչէ, Սոխակ թռունիկ հրաշագեղ՝ իւր նըւագները զեղգեղէ. Կիթառ ՚ի ձեռն արժանւոյ՝ գողցես նոր Շնաբրուէ, Զհայրենեաց երգեն փառս՝ քեզ փոյթ չկայ ել անկէ։

ՎԱՐԴԻ ՑՈՂՈՒՆԻՑ

(Վարանելով կըսէ)

Բաւական ջուր ալ չարբի ես՝ թէ իսկոյն չը մարեի, Արեւակէղ բացօթեայ՝ տապաստ անկանիմ արսեօք. Սատարեցէք հայրենիք՝ այս ի՞նչ քանիք մէկ անդամ, Վտարանդի կեանս վարեմ՝ հալածիմ աստանդական։

Զայս խօսելով շուտ մը ինկաւ՝ գողտրիկ ծղօտ ցողունին, Նախաստանաց տուր մանգաղը՝ ծղքեց անոր նոր հասակը, Խոր խոյեցաւ տարաֆամ՝ այս ի՞նչ ծնունդ առեալ էր, Վարագուրեց սըքէմաւը զցաւսն զոր զգաց ՚ի սրտին։

Հեծեց ընդ հարուած բաղդին վարդ՝ և թփերով զինքն ծածկեաց, Թէ և յառաջ գոյն չունէր, բայց յամօթոյն կարմիրեցաւ. Զի յնդիմացեան ՚ի բարձանց՝ պատգամ էառ վատաբաղդ, Յարդ գտնելոյ ժամ չէ յարդ՝ լտոնարհեցաւ և լրեաց.

Բայց՝ ժամանակ մերձեցաւ՝ նեցուկ տուաւ անկելցն, Այն հին աւուրց փորձառուն՝ զներկայն՝ անցեալն՝ ապառնին. Ցոյց ետ վարդին ՚ի խրախոյս՝ աղնուական պատանին, Համբերութիւն, յոյս և կեանք, փոխեն զցողուն վարդ համբուն Երգեաւ Հեղինակէն

Այս տաղերգութիւնը Գումգափուի դուրս
ոք՝ Ս. Պօղոսեան Վարժարանին յառաջադէմ աց
շահերտաց աշխոյժ պատանի մը յուղաբկեր է
մեզ, զրո սիրով կը հրատարակեմք :

Ե.

Հայուն աչքէն ալ չի հոսէ դառն արցունք
Հերիք լացաւ հերիք հեծեց իւր բարդին
Հայն իւր վշտերն մուցած տայ ընկերին
Սիրոյ համբոյր սիրոյ ժըպիտ և ծաղկունք :

Նոյեան աղաւնին
Զիթենեաց ձիւղեր
Սփուելով գետինքանց
Միութիւն բերէր :

Ահա և այսօր Սահամարտութիւն ձառ չուր և եր
իրեւ աղաւնին բերաւ միութիւն ու յանձն

Բ.

Ոսկի թելեր թող հնչեսցէ Հայ քնար
Որոց ննջեն ընդ հովանեաւ սուրբ շերմաց
Համբոյր սիրոյ դրոշմեն յերեսս իրերաց
Խաղաղութեան ձայնիւ թնդայ թող աշխարհ :

Զայն տուք դիւցազանց
Որ յԱրտապ ննջեն . . .
Աստեղը Հայկազանց
Նորալրս փայլեն :

Աղե՛ սիրոտ սրտի խառնէ միութիւն ու յանձն
Զի յաւերժասցի Սահմանադրութիւն :

ԵՐԳԵՅ
ԱՐՏԱՎԱՐ Յ. ԱՅՎԱԶՅԱՆ

ՅՈՒՍԵԴԻՐ ԲԵՐԵԲԱՐ

ԵՒ

ՀԵՅ ՊԵՐԵԲԱԲԻՍ

ՏԵՐ ԹԻՒՅ :

ՀՅՈՅ ՊԱՆԴՈՒԽ :

Կրօնական զգացմունքը եկեղեցւոյ յիշատա
կութեանց մէջ աւելի ազդու, և աւելի վսեմ
կերպիւ կը տրփի հաւատացերոց ։ ինչպէս Աւագ
ուրբաթի խաչելութեան տեսարանը, մարդոցն
սիրոտ կը յափշտակէ ՚ի սէր փրկչին Քրիստոսի
Վատուծոյ ։ և տեսնը ված է որ նոյն օրերը շատ
մը ջերմեռանդ մարդիկ արտասուք մտնելով սիր-

աելնին կը զեղանի՞ բայց քրիստոնէական սկզբանց
կրթութեամբ կատարեալ չը լինելով զնոյն Վատ
ուածը զօր բոլոր սրաիւ խոստովանած էին խա-
չեմութեան օրը՝ զատկէն ու հաղորդութեանէ
եաբը կսկսին պաղել ՚ի սիրոյն, և որպէս թէ
ջերմեռանդ ամբ թիւնը օրերուն յատկացեալ լի-
նէր, և ինքեանը օրվան պարագը կատարած՝
խղճի հանգատութիւն մը կունենան ։ Եւ եթէ
անհնդ պէտք եղած կրթութիւնը ունենային՝
յայնժամ, քրիստոնէութիւնը մարդոց փայ շա-
րունակ և անիսովիս կենաց վիճակ մը կազդէր,
և բարերարութեան գործքերը անհրաժարելի
պարտաւորութիւն մը լինելով սէրը կը թա-
գաւորէր Քրիստոնէայ ազգաց մէջը . . .

Եթէ կրօնական ծմարտութիւնը ալ այս
պէս կրնայ ենթակայ լինել իւր նպատակին ան-
յառմար ընթացքի մէջ մանելու ։ թատրոններն
ալ ասանկ ինչո՞ւ չը պիտի լինին ։ և ինչպէս քը-
րիստոնէութեան համար թերակիրթ վարժունք
մը երեւելի բարեապաշտութիւն ցուցանելով եկե-
ղեցւոյ մէջը մարդոց սիրոյն փայ գոհեալ Վա-
տուծոյ խաչելութեան տեսարանովը կարտաս-
ուեն, և գուրս եղած քանի մը օրէն՝ կամ թէ
պէտք եղած ատենը նոյն օրը՝ իւր եղբայրը որ
խաչեցելոյն արեամբը գնելու կը հագատայը՝ անա-
պաւէն անօդնական կը թողու և միւս եղբայրն
մինչեւ մեռցընելու ալ կը յօժարի եթէ իւր
անձնական շահէ կստիպէ և ձեռքէն գայնէ, ու-
րեմն կը հետևի որ եկեղեցւոյ մէջ սրտաշարժ
տեսարանով զեղեալ սիրու դուրսը կը քարա-
նայ, եթէ կրօնական սկզբունքը այն սրտին ախ-
րած չէ բարուք կը թութեամբ ։ Կոյնպէս և
թատրոններուն տուած ազդմունքը նոյն ներկա-
յին մէջը ամփոփելով, թատրոնէն յուսացված
օգուար ալ երեւան չելաներ, զայն ըսելով չեմ
ու զեր թատրոնին նուիրական մէծ պաշտօնին
նուազը միութիւն առ թել այլ անոր արժէքը բարձ-
րացնել և բարոյական կը թութեան հանգատանքը-
ները քննելով նորա պատուականութիւնը ցու-
ցանել ։

ՅՈՒՍՍԴԻՐ ԲՈՐԵՐԱՐ

Դուք ամեն բանի փայով քննաբանութիւն
կը նէք՝ և անյօւսութեան յետադէմ գաղափար-
ներ կը բերէք իմ մատցառջեր ։ եթէ ձեր խոր-
հրաժանութեանց ու շատիր լինիմք՝ ազգայնոց
մէջ գովիճ բան մը չկայի պէս բան մը սիրի ը-
սէք ։ և այս ալ խմանամադրութեանց ամենեւ
մին ընդդէմէ ։ և յուսալ և սպասել աշխար-

բարդութիւնը ընելու փոյթ չմնար . վասն զի թատրօնին մէջը սրտաշարժ տեսարանով վշտագնեալ սիրտերը , կամ՝ ի քաջագործութիւններէ . արխացեալները , մոլորութեանց զգալի նկարագրութեամբ այն ախտերէն զգուողները ևն . ևն . կարծես թէ այն թատրօնին մէջը արարուածոց ներկայացեալ անձինքը , այսինքն՝ անագործն մահուան զոհ եղող օրիորդ մը ողբաշով յուսահատութենէ թշուառացեալ տուն մը խղճալով մոլութեամբ շուայլութեամբ յղիացեալ հարուստ մը , անգունելով . անմեղ արեան մը հեղանելուն վրայ զայրանալով կարեկցելով . բոլորովն սիրտ՝ բոլորովին զգայութիւն կը դառնան . բայց՝ դուռս ելած ժամանակը անդրադարձութիւն մը ընելով աղգային խղճալեաց վրայ գթալու պէտք եղած ատենը ամեննեին ըզգացում մը չեն յայտներ . որովհետեւ թատրօնին աղգեցութիւնը անոնց հոգւոյն չէ թափանցեր . և տեսարանին պատմած օրիորդը կոծէն է եղեր . կամ ներկայացուցուած աղետալի դէպքը առժամանակեայ կսկիծ տալով չենային վարագուրի ներքեւը այս զգացումներն ալ կը ծածկըն . ինչպէս վերը ըսինք՝ թէ շատերը Վրիստոս վրւկը խաչին վրայ տեսնելով կողքան կը մորմաքին և ջերմեռանդ Վասուածապաշտք կը տեսնը բայց երբ եղբօղը օդնել աղդին վառաց ջանադիր լինիլ աղգային թշուառութեանց հոգ տանիլ պէտք կը լսայ , ան ժամանակը կերպարանափոխութիւն մը երեան գալով , ասիրական առածը կը յիշեցնեն . Վհա կերպարանափոխութիւն մը որ թատրօնին պատահին և բնութեան , ամեննեին հակամարտ :

ՅՈՒՍԱԴԻՐ ԲԱՐԵԲԱՐ

Ինչ է ասիրական առածդ՝ այս խնդիրը բացատրելու կօգնէ արդեօք՝ կուղեմ որ պատմես .

ՀՈՅ ՊԱՆԴՈՒԽՏ

Աֆագաւոր մը՝ բանաստեղծ երգիչ մը բերել կուտայ և իւր պալատականաց առջեր խրախնձոնի մէջ զարմանալով զմայլելով բանաստեղծին հանձարին . և երգարանին սիրալի նըւագներուն հարիւր հաղար ոսկի չքանի մը ձի և ուրիշ պարգևներ կը խոստանայ բանաստեղծին , և յետ կոչունքին խորդ երգիչը թագաւորին ներկայանալով խոստայուած ոսկիները . և միւս պատգեները կը ինոքը . Ծագաւոր նեղանաւով մը կը ի՞նչ իրօք տալու է քեղի այդ խոստանականերու պահպանութիւննէ միայն , այլ ձեւուն նշանակած աղդեցութիւնը ներկայան հարուստ արդար կը կատարվին ուրոնք հարկաւ նշանակութիւն ունին . և արքունեաց նոպատակը և բոլոր ջանադիր գործունէութիւնն չէ թէ այդ նշանակներու պահպանութիւննէ միայն , այլ անոնց նշանակած աղդեցութիւնը հաստատ պահել , քանզի երբ որ այն աղդեցութիւնը կը ջընջըլին համանշանակներն ալ անգործ արձան և պատկեր կամ ձեւեր կը մնան միայն անհաջի և անբան , այդ ձեւերը ըզգուշութեամբ պահպանվելով նոյնին յայտնելու պահմանները անտես ընկելու միաւել ըսածիդիդ պէս այնպիսի անտեղութիւնն մը է , որ ներքին կերպարանափոխութիւն կընայ անուանիլ .

Չարունակելի

Նութիւն ըրած եմք յայսմ մասին . հրամանքդ վսեմ ոճերովդ սքանչելի եղանակներովդ զիս զուարձացուցիր , ես ալ նոյն ժամանակը փոխարինաբար զքեղ զուարձացուցի ոսկիներու , ձիերու խոստանունքներովս . դուն ըսիր ես զուարձացայ ես ալ ըսի դուն զուարձացար . Հիմա առուտառերնիս լրացած է , կրնան երթալ . օրինակիս նման շատերը կան որ կիրմ ախորժակէ դժբաղդաբար զուարձացուցի միայն առժամանակեայ զգացմունք և գիւրածնիջ երեւակայական առաքինութեան ցոյց կընեն . և այս ընթացքը յետագիմութիւն մըն է որ աւելի տիսուր աղդեցութիւն գործէ աղգայնոց յառաջադիմութեան վրայ . ինչո՞ւ որ յերեւելիս քաղաքակը կը մնալ անդրանական աղդակեալ աներեւելութեակէս թշուառութեանց մէջ վարակիլ մըն է այս , և « յուսալ և սպասելը » յայնժամնոր մեսիայի մը գալուն սպասելուն կը նմանի .

ՅՈՒՍԱԴԻՐ ԲԱՐԵԲԱՐ

Միոքս կը յարի համոզվել այդ խորհրդածութեանցդ : որովհետեւ յայտնի բան մըն է որ միշտ ձեւերը խորհրդաբար նշանակութիւն ունին . և նշանակութիւններն ալ գործադիր կերպով մարդոց երջանկութեան կամ աշխարհքին բարեկարգութեան կը ծառայեն , քաղաքական բաներու մէջ զինադրոշ մըն նշանակութիւն ունի , կայսերութեանց մէջ արքունեաց մէջ անանկ ձեւեր արարողութիւններ կը կատարվին ուրոնք հարկաւ նշանակութիւն ունին . և արքունեաց նոպատակը և բոլոր ջանադիր գործունէութիւնն չէ թէ այդ նշանակներու պահպանութիւննէ միայն , այլ անոնց նշանակած աղդեցութիւնը հաստատ պահել , քանզի երբ որ այն աղդեցութիւնը կը ջընջըլին համանշանակներն ալ անգործ արձան և պատկեր կամ ձեւեր կը մնան միայն անհաջի և անբան , այդ ձեւերը ըզգուշութեամբ պահպանվելով նոյնին յայտնելու պահմանները անտես ընկելու միաւել ըսածիդիդ պէս այնպիսի անտեղութիւնն մը է , որ ներքին կերպարանափոխութիւն կընայ անուանիլ .

ԽՄԲԱԳԻՐ-ՏՆՈՐՔՆ

Տ. ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՔԱՀԱՆԱՑ

ՆԻԿՈՂՈՍԻԱՆ ԱՆՍԱՐԱՅԻ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ռ. Յ. ՔԻՒՐՔՃԵԱՆ
ԿՈՍՏԱԴԻՇՈՒԹՈՒԹՅՈՒՆ, ԳԻՒԶԱՎԵԼԱՐ